

POLITINĖ PARTIJA NACIONALINIS SUSIVIENIJIMAS

Kalvarijų g. 280-37, 08317 Vilnius, el. p. info@susivienijimas.lt

Lietuvos Respublikos Prezidentui
Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui
Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetui
Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijai
Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai
Lietuvos Respublikos Generalinei prokuratūrai
Nacionaliniam vėžio institutui

2024-12-17

DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ GYNIMO ORGANIZACIJŲ REIKALAVIMO STABDYTI NACIONALINIO VĖŽIO INSTITUTO NAIKINIMĄ - „REORGANIZAVIMĄ“

Partija Nacionalinis Susivienijimas pritaria Lietuvos žmogaus teisių organizacijų 2024 m. lapkričio 22 d. reikalavimui nedelsiant sustabdyti visus veiksmus, susijusius su Nacionalinio vėžio instituto (NVI) klinikinės veiklos perdavimu Vilniaus Santaros klinikoms, kol nėra pakeistas Lietuvos Respublikos Nacionalinio vėžio instituto įstatymas (toliau - Įstatymas).

Mūsų turimais duomenimis, NVI dalininkų (Sveikatos apsaugos, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijų bei Vilniaus universiteto) pasirašyta 2024 m. spalio 31 d. sutartis, buvo sudaryta apeinant Įstatymą, kuriame numatyta, kad NVI teisinė forma yra viešoji įtaiga (3 str. 3 d.), kurios steigėja yra Lietuvos Respublikos Vyriausybė (3 str.1 d.).

NVI tikslai ir funkcijos - be kitų, *teikti aukščiausio lygio specializuotas ir individualizuotas onkologijos asmens sveikatos priežiūros paslaugas Lietuvos ir užsienio gyventojams*, todėl šių funkcijų perdavimas kitai viešajai įstaigai - Vilniaus Santaros klinikoms - prieštarauja Įstatymui.

Įstatymas išskiria NVI kaip itin svarbų Lietuvos sveikatos apsaugos ir mokslinės veiklos dalyvį, turintį teisę į nepriklausomą veiklą, atitinkančią šalies ir tarptautinius interesus. Todėl **bet kokie NVI statuso ar valdymo pokyčiai turi būti atliekami keičiant Įstatymą**, o tai reiškia, kad NVI reorganizacija, nesuderinta su Įstatymo nuostatomis, yra neteisėta.

Nacionaliniam susivienijimui nėra žinomas NVI dalininkų 2024 m. spalio 31 d. sutarties turinys, kurioje nuspręsta neteisėtai (pažeidžiant Įstatymą) pagrindines NVI funkcijas perduoti kitai viešajai įstaigai, tačiau daro prielaidą, kad su pagrindinėmis funkcijomis yra perduodamas ir tam tikras valstybei priklausantis pagrindinis turtas, kurį perduodant, tikėtina, tam tikri asmenys sieks neteisėtai jį įsigyti. Tai reiškia, kad NVI neteisėtas reorganizavimas yra viešojo intereso klausimas, kuriuo susidomėti turėtų Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra

Pažymime, kad visuomenei nėra priimtinas strateginių įmonių ir kitų, ypač visuomenei svarbių įstaigų naikinimas prisidengiant reorganizavimu, nes įprastai tariamo reorganizavimo metu įmonės ar

įstaigos yra sunaikinamos, o jų teikiamos paslaugos arba ženkliai pabrangsta, arba tampa gyventojams neprieinamos.

Kaip pavyzdys yra Kauno onkologijos ligoninės prijungimas prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų. Šis procesas vyko panašia reorganizacijos forma kaip planuojama su Nacionaliniu vėžio institutu (NVI). Buvo siekiama optimizuoti onkologinių paslaugų teikimą, gerinti jų kokybę ir prieinamumą pacientams, argumentuojama, kad integracija su didesniu gydymo centru (Kauno klinikomis) pagerins paslaugų teikimą ir paspartins diagnostikos bei gydymo procesus.

Reorganizacijos proceso metu Kauno onkologijos ligoninė prarado savo nepriklausomą teisinį statusą, ji tapo Kauno klinikų filialu. Buvo centralizuotas ligoninės valdymas, o finansavimas ir personalo politika perėjo į Kauno klinikų rankas.

Nors buvo siekta pagerinti paslaugų kokybę ir sutrumpinti pacientų laukimo laiką, dėl sujungtos struktūros prioritetų pokyčių faktiškai buvo prarastos tam tikros paslaugos. Dėl sumažėjusių galimybių tęsti nepriklausomus mokslinius tyrimus išvyko specialistai ir dėl to sumažėjo onkologinių paslaugų specializacija bei pacientams skirtas dėmesys. Šiuo metu buvusi Kauno onkologijos ligoninė sergantiems sunkiomis ar nepagydomomis ligomis iš esmės (išskyrus išimtis) tapo tik paliatyviais paslaugas teikiančia įstaiga.

Kauno onkologijos ligoninės reorganizacija parodė, kad tokie sujungimai sukelia ne tik administracines ir finansines problemas bet ir galias pasekmes sveikatos priežiūros kokybei, moksliniams tyrimams bei personalui. Nacionalinio vėžio instituto prijungimas prie Santaros klinikų gali sukelti panašias problemas onkologinėmis ligomis sergantiems ligoniams, ypač atsižvelgiant į tai, kad NVI yra ne tik gydymo įstaiga, bet ir tarptautiniu mastu pripažintas mokslinių tyrimų centras.

Pritariame žmogaus teisių gynėjų reikalavimui nutraukti NVI reorganizacijos procedūras, vykdomas pažeidžiant onkologinėmis ligomis sergančių pacientų interesus - onkologinėmis ligomis sergantys ligoniai turi gauti reikalingas ir aukščiausios kokybės paslaugas be papildomų kliūčių ar laukimo eilėse.

Tikime, kad naujieji Seimo ir Vyriausybės vadovai Seimo sveikatos komiteto pirmininkas, Seimo sveikatos komiteto nariai ir visi Seimo nariai, taip pat naujieji Sveikatos apsaugos bei Švietimo, mokslo ir sporto ministerijų vadovais supras šios problemos svarbą, įsiklausys į visuomenės, pacientų ir sveikatos apsaugos specialistų bendruomenės nuomonę bei imsis visų reikiamų priemonių išsaugoti Nacionalinio Vėžio Instituto nepriklausomumą ir svarbą Lietuvos ir tarptautiniu mastu.

Nacionalinio susivienijimo valdybos vardu Atsakingasis sekretorius Almantas Stankūnas